

WOJEWODA PODLASKI
15-213 Białystok, ul. Mickiewicza 3

NK-II.4131.132.2015.AKR

ROZSTRZYGNIĘCIE NADZORCZE

Na podstawie art. 91 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2015 r. poz. 1515),

stwierdzam nieważność

§ 3 ust. 3 oraz § 11 ust. 5 uchwały Rady Miejskiej w Szczuczynie z dnia 18 września 2015 r.:

Nr 57/IX/15 w sprawie uchwalania Statutu Sołectwa Będkowo

Nr 58/IX/15 w sprawie uchwalania Statutu Sołectwa Brzeźno

Nr 59/IX/15 w sprawie uchwalania Statutu Sołectwa Bzury

Nr 60/IX/15 w sprawie uchwalania Statutu Sołectwa Chojnowo

Nr 61/IX/15 w sprawie uchwalania Statutu Sołectwa Czarnowo

Nr 62/IX/15 w sprawie uchwalania Statutu Sołectwa Czarnówek

Nr 63/IX/15 w sprawie uchwalania Statutu Sołectwa Danowo

Nr 64/IX/15 w sprawie uchwalania Statutu Sołectwa Dołęgi

Nr 65/IX/15 w sprawie uchwalania Statutu Sołectwa Stare Guty

Nr 66/IX/15 w sprawie uchwalania Statutu Sołectwa Gutki

Nr 67/IX/15 w sprawie uchwalania Statutu Sołectwa Jambrzyki

Nr 68/IX/15 w sprawie uchwalania Statutu Sołectwa Koniecki Małe

Nr 69/IX/15 w sprawie uchwalania Statutu Sołectwa Koniecki Rostroszewo

Nr 70/IX/15 w sprawie uchwalania Statutu Sołectwa Kurki

Nr 71/IX/15 w sprawie uchwalania Statutu Sołectwa Lipnik

Nr 72/IX/15 w sprawie uchwalania Statutu Sołectwa Mazewo

Nr 73/IX/15 w sprawie uchwalania Statutu Sołectwa Milewo

Nr 74/IX/15 w sprawie uchwalania Statutu Sołectwa Niećkowo

Nr 75/IX/15 w sprawie uchwalania Statutu Sołectwa Niedźwiadna

Nr 76/IX/15 w sprawie uchwalania Statutu Sołectwa Niedźwiedzkie

Nr 77/IX/15 w sprawie uchwalania Statutu Sołectwa Obrytki

Nr 78/IX/15 w sprawie uchwalania Statutu Sołectwa Rakowo
Nr 79/IX/15 w sprawie uchwalania Statutu Sołectwa Sokoły
Nr 80/IX/15 w sprawie uchwalania Statutu Sołectwa Świdry – Awissa
Nr 81/IX/15 w sprawie uchwalania Statutu Sołectwa Skaje
Nr 82/IX/15 w sprawie uchwalania Statutu Sołectwa Tarachy
Nr 83/IX/15 w sprawie uchwalania Statutu Sołectwa Wólka
Nr 84/IX/15 w sprawie uchwalania Statutu Sołectwa Załuski
Nr 85/IX/15 w sprawie uchwalania Statutu Sołectwa Zacieczki.

U Z A S A D N I E N I E

W dniu 18 września 2015 r. Rada Miejska w Szczuczynie podjęła wskazane w sentencji niniejszego rozstrzygnięcia uchwały, które wpłynęły do organu nadzoru 25 września 2015 r. i z urzędu poddane zostały kontroli legalności.

Przeprowadzona analiza wykazała, iż część zapisów ww. uchwał została podjęta z istotnym naruszeniem prawa, tj. art. 36 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym, w związku z czym 9 października 2015 r. wszczęte zostało postępowanie nadzorcze w sprawie stwierdzenia ich nieważności.

Ustawowe upoważnienie do stanowienia przez radę gminy statutu sołectwa zawiera przepis art. 35 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym, zgodnie z którym organizację i zakres działania jednostki pomocniczej określa rada gminy odrębnym statutem, po przeprowadzeniu konsultacji z mieszkańcami. Powołany przepis jest rozwinięciem, określonej w art. 5 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym, kompetencji rady gminy w zakresie tworzenia jednostek pomocniczych - w tym sołectw. Jednocześnie w art. 35 ust. 3 ustawy ustawodawca określił, zakres przedmiotowy unormowań jakie bezwzględnie powinien zawierać statut jednostki pomocniczej, wskazując, iż akt ten określa w szczególności: nazwę i obszar jednostki pomocniczej, zasady i tryb wyborów organów jednostki pomocniczej, organizację i zadania organów jednostki pomocniczej, zakres zadań przekazanych jednostce przez gminę oraz sposób ich realizacji, jak również zakres i formy kontroli oraz nadzoru organów gminy nad działalnością organów jednostki pomocniczej.

Mocą § 3 ust. 3 wskazanych w sentencji uchwał Rada Miejska w Szczuczynie postanowiła, iż „zebranie wiejskie może powoływać stałe lub doraźne komisje, określając ich zakres działania i kompetencje”.

W ocenie organu nadzoru powyższa regulacja w sposób istotny narusza postanowienia art. 36 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym. Ze wskazanego wyżej przepisu wynika wprost, że organem uchwałodawczym w sołectwie jest zebranie wiejskie, a wykonawczym sołtys. Ustawa o samorządzie gminnym nie przewiduje w strukturze organów sołectwa innych, niż wymienione w art. 36 ust. 1. Ponadto, żaden z przepisów ww. ustawy nie upoważnia rady gminy do tworzenia w drodze uchwały innych organów (komisji) jednostki pomocniczej gminy, tym bardziej do możliwości ich stworzenia przez zebranie wiejskie. Z tego też względu przedmiotowa regulacja zawarta w statucie nie jest prawidłowa i pozostaje w oczywistej sprzeczności z ustawą o samorządzie gminnym (vide: wyrok WSA w Lublinie z dnia 29 maja 2008 r., sygn. akt III SA/Lu 178/08).

Ponadto Rada Miejska w Szczuczynie w § 11 ust. 5 wskazanych w sentencji uchwał postanowiła, iż w czasie nieobecności sołtysa lub niemożności wykonywania obowiązków ich pełnienie przejmuje Rada Sołecka.

Stosownie do art. 36 ust. 1 ustawy o samorządzie gminy organem uchwałodawczym w sołectwie jest zebranie wiejskie, a wykonawczym - sołtys. Działalność sołtysa wspomaga rada sołecka. Brzmienie cytowanego przepisu przesądza o tym, że kompetencje rady sołeckiej ograniczają się jedynie do wspomagania działalności sołtysa. Rada sołecka nie ma samoistnych kompetencji a jest jedynie podmiotem doradczym i opiniodawczym sołtysa. Nie ma więc uprawnień do samodzielnego działania (postanowienie WSA w Poznaniu z dnia 22 grudnia 2005 r., sygn. akt II SA/Po 1045/05).

Rada sołecka nie jest organem sołectwa, a zatem przyznanie radzie sołeckiej uprawnień do zastępowania sołtysa, czyli de facto pełnienia funkcji organu wykonawczego nadawałoby jej uprawnienia do samodzielnego działania, co jest niezgodne z powołanym wyżej przepisem ustawy (wyrok WSA w Warszawie z dnia 15 maja 2007 r., sygn. akt IV SA/WA 383/07).

Podkreślenia wymaga, iż rada gminy podejmując uchwałę o ustroju jednostki pomocniczej gminy, jaką jest sołectwo, zobowiązana jest do przestrzegania przepisów ustawy, która określa granice swobody prawodawczej organu stanowiącego. Pogląd taki zaprezentował Naczelny Sąd Administracyjny w uzasadnieniu wyroku z dnia 17 marca 1992 r. (sygn. akt I SA/WR 238/92), w którym zwrócił uwagę, że rada gminy, ustalając organizację i zakres działania sołectwa odrębnym statutem, musi czynić to w sposób nie zmieniający reguł wynikających z bezwzględnie obowiązujących przepisów ustawy (wyrok WSA w Lublinie z 7 dnia października 2010 r., sygn. akt III SA/LU 193/10).

Mając powyższe na uwadze, rozstrzygnięcie nadzorcze jest uzasadnione we wskazanym w sentencji zakresie.

Zgodnie z art. 92 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym, stwierdzenie przez organ nadzoru nieważności uchwały organu gminy wstrzymuje jej wykonanie z mocy prawa w zakresie objętym stwierdzeniem nieważności, z dniem doręczenia rozstrzygnięcia nadzorczego.

Na niniejsze rozstrzygnięcie służy Gminie prawo wniesienia skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Białymstoku, za pośrednictwem Wojewody Podlaskiego, w terminie 30 dni od daty jego doręczenia.

Z up. WOJEWODY PODLASKIEGO

Aneta Kuberska
Dyrektor
Wydziału Nadzoru i Kontroli

Otrzymuje:

Rada Miejska w Szczuczynie